

FM-båndet truet af lukning

Kommentar af Bjarne D. Nielsen

Formand for Ringsted Radiomuseum og Radiohistorisk Forening Ringsted, samt mangeårig radiofaglærer og ekspert i radio- og TV-teknik.

EUs bestræbelser på digitalisering rammer nu FM-båndet. I ”Medieaftale for 2012-2014” fra 9. oktober 2012 er det bestemt, at FM-båndet bliver lukket ved udgangen af 2019, hvis digital radiolytning - uanset platform - opnår 50 procent af lytterne senest medio 2018.

En lukning af FM-båndet indebærer imidlertid store omkostninger for danskerne: Ikke mindre end 15 millioner FM-radioer og to millioner FM-autoradioer bliver med ét slag tavse.

En udskiftning til DAB-radioer løber op i mange milliarder, og at lægge DAB i antenneanlæg er heller ikke problemfrit. Desuden er det et stort spørgsmål, om DAB reelt kan erstatte FM.

Dertil kommer, at det stærkt komprimerede digitale signal ikke som mange forventer giver en bedre lyd kvalitet end FM. Faktisk er lyd gengivelsen en smule ringere end fra en god FM-modtager.

DAB i bil og antenneanlæg

Næsten ingen nye biler bliver leveret med DAB, og i den eksisterende bilpark er andelen af DAB også nær nul. Da autoradioer er en integreret del af moderne bilers dyre elektronik, kan man som bilist ikke selv eftermontere DAB, og bistand fra en fagmand bliver kostbar.

Desuden skal man udskifte bilantennen, da DAB bliver sendt på andre frekvenser end FM.

Det samme gælder naturligvis i antenneforeninger, og vælger man at omsætte de mange DAB-kanaler til FM i kablerne, løber regningen op.

Endelig har DAB stadigvæk problemer med at sende trafikradio, der kan leve op til FM-sendenettets, og en bedre løsning kan ligge år ude i fremtiden. Derfor kan DAB heller ikke trafik sikkerhedsmæssigt leve op til kravene i overskuelig fremtid.

Dækning med forbehold

Kortet over DAB-dækning på <http://www.dr.dk/OmDR/digitalradio/Hjaelp/20110315104649.htm> ser perfekt ud, men stemmer ikke med, at forhandlerne får mange DAB-radioer retur, fordi de virker for dårligt ude hos lytterne. Selv om DAB er konstrueret til udendørs modtagelse med bilantennen, forsøger man nemlig nu at bruge det indendørs i hjemmene.

Hvor mange lyttere har DR besøgt for at kontrollere den *virkelige* DAB-dækning indendørs, hvor beregninger er alt for usikre? Lytterne vil blive helt prisgivet dæmpningen af DAB i deres vægge og vinduer. DR har i ugebladet Ingeniøren åbent erkendt, at man nok kan glemme kældermodtagelse. Det er et uacceptabelt tilbageskridt, når FM allerede virker altid og overalt.

Meget tyder på, at DR har for få og for svage DAB-sendere til sikker indendørs modtagelse i hele landet. Problemet bliver ikke mindre af, at langt de fleste DAB-modtagere på markedet er køkkenradioer kun med stavantenne. De har ingen antennebøsning, og man får derfor ikke mulighed for at bruge DAB-signaler fra antenneforeningens kabler.

Behold FM-båndet og udsæt DAB+

DAB burde være en forbedring i forhold til FM, men bliver et tilbageskridt. Tilmed overvejer politikerne at bruge det nyeste system DAB+, så størstedelen (omkring en million) af lytternes nuværende DAB-radioer ikke længere kan modtage det digitale signal.

Medieaftalen for 2012-2014 har heldigvis ikke låst sig fast på DAB+, som også vil få endnu dårligere lyd kvalitet i forhold til FM, fordi man vil klemme dobbelt så mange radiokanaler ind på samme DAB-sendere som nu.

FM giver bedre lyd kvalitet og har langt større sikkerhed for dækning i krisesituationer end både DAB, Internet og digital-tv. Forkortelsen FM står ikke bare for Finere Musik, som man sagde ved systemets indførelse i 1950'erne, FM giver også Fantastisk Modtagelse.

Selv efter 60 års teknisk udvikling er FM stadigvæk det eneste system, som er 100 procent til at stole på. Mit råd til politikerne er derfor at beholde FM-båndet og udsætte overgangen til DAB+, til dette system får samme dækning og virker mindst lige så stabilt som FM.

Det danske FM-sendenet er end del af det civile beredskab ved katastrofer, og det vil være helt uansvarligt at erstatte det med et DAB/DAB+ uden sikker indendørs dækning.

Bjarne D. Nielsen har undervist flere generationer danske radioteknikere og var en af de første, der fik en DAB-modtager herhjemme. Hør ham uddybe sine synspunkter hos Peter Lund Madsen på P1: http://podcast.dr.dk/P1/hjernekasen/2013/hjernekasen_1310211003.mp3.